

## ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK in de OOSTSTRAAT nr. 33 te ROESELARE door Jozef Goderis

*Op vraag van de Dienst Cultuur van de stad Roeselare, via Tine Eeckhout en Schepen Kris Declercq, en op wenk van Jef Eloy en Luc Lybeer hebben Jozef Goderis, Marc Maddens en Roland Swaenepoel van de Werkgroep Archeologie Roeselare, een archeologisch onderzoek uitgevoerd op het perceel, gelegen in de Ooststraat nr 33, begin vorige eeuw eigendom van Jerom Callebert en Maria Demeester.*

Het betreft een beschermd pand in 1906 gebouwd naar een plan van de bekende architect Huib Hoste (Brugge 1881-Hove 1957).

Dit archeologisch onderzoek greep recent plaats van 9 januari t/m 11 februari jl.

Naast twee waterputten in baksteen gevonden door de bouwvakkers, werden door Jozef Goderis vier concentraties van middeleeuwse vondsten aangetroffen waarvan drie grondig konden onderzocht. Deze concentraties bevonden zich onder de bakstenen vloer deels van de magazijnen van het vroegere winkelhuis, deels in de binnentuin.

Bij dit onderzoek dient zeker de goede medewerking vermeld van de bouwvakkers van de firma Coussée-Bostoën.

### Historisch belang van dit onderzoek

Als we de verantwoordelijken van de bouwwerf aanspraken, was dit niet zomaar lukraak te werk gaan.

Uit de geschiedenis weten we dat, samen met de Zuid – en de Noordstraat, de Ooststraat één van de oudste straten is van Roeselare. De oudste vermelding van de Ooststraat dateert van 1436. Vanaf de 15<sup>de</sup> eeuw zijn trouwens namen bekend van de oudste bewoners van deze straat.

Nabij de Ooststraat nr 33, eigendom van de familie Callebert-Demeester, begin 20ste eeuw, was in de 16<sup>de</sup> eeuw “*De pottenmaerk*” gelegen, plaats aan het begin van de Ooststraat waar tijdens de marktdagen de producten van de Roeselaarse pottenbakkers te koop werden gesteld.

Waar op heden het Infocentrum is gelegen, aanpalend aan het pand in de Ooststraat nr 33, lag eveneens in de 16<sup>de</sup> eeuw “*Thuus ende erfve van mijnen heere de bruggraeve, gheseyt Rapenburch*”. Dit huis werd pas in 1540 gekocht door de bruggraaf en was voorheen in het bezit van de heer van Roeselare. Het werd zijn residentie wanneer hij verbleef in Roeselare. Hij overleed echter reeds in 1550 maar zijn vrouw bleef er verder wonen tot 1570. Daarna geraakte dit huis, door de uitwijking van de highlive van de bevolking wegens de godsdiensttroebelen van de jaren 1580, in verval. Het bleef echter in het bezit van de burggravië en werd later als kleine hoeve uitgebaat. Op die plaats liet de burggraaf toe dat in 1725 de gevangenis van Roeselare gebouwd werd. Al bij al een belangrijke historische omgeving waar interessant archeologisch roerend erfgoed kon opduiken.

### Welke middeleeuwse archeologische vondsten kwamen hier aan het licht?

Uit de honderden potscherven zijn reeds een aantal montages samengesteld, die verwijzen naar diverse vormtypes en baktechnieken van aardewerk uit de post - middeleeuwse tijd.

- scherven van een drie tal platte schalen, naar mijn weten, nog niet eerder gevonden bij opgravingswerk in de stad.
- een kleine steelpan en een grotere braadpan uit de 15<sup>de</sup> eeuw
- grote fragmenten van een pakkommetje met horizontale oortjes (16<sup>de</sup> eeuw)
- ringeloortechniek: roodbakkend aardewerk, overdekt met loodglazuur met een decor van witte sliib dat op de ongebakken klei werd aangebracht met behulp van een koehoorn. (17<sup>de</sup> eeuw)
- grote scherven van twee verschillende lollepotten of hengselpotten, ook soms “rokverwarmers” genoemd. De zogenaamde lollepote of voetstooftje of rokverwarmer is een pot in aardewerk, gevuld met gloeiende kooltjes uit de haard, die de huisvrouw onder haar rok schoof bij haar zittend werk in de slecht verwarmde woonkamer in de 17<sup>de</sup> eeuw.
- een drinkschaaltje in proto steengoed is een import stukje uit het Duitse Rijngebied, uit Siegburg in de buurt van Keulen. Uit deze drinknapjes werd wijn gedronken. Voorbeelden hiervan zijn terug te vinden op schilderijen uit de 14de eeuw.

- Het oudste aangetroffen aardewerk verwijst naar kommen en kruiken ( schenkan voor water, bier, vruchtensap, wijn) in grijs ongeglazuurd aardewerk met standlobben. Datering 12<sup>de</sup> -14<sup>de</sup> eeuw, dus nog vóór de oudste vermelding van de Ooststraat.

### Besluit:

Het betreft hier een archeologische waarneming waarbij V.O.B.o.W.-WAR en K.GOGRO, de huidige eigenaar Fernand Callebert, de aannemer Coussée-Bostoën en de Dienst voor Cultuur van de stad danken. Eigenlijk hadden we hier de kans moeten krijgen om een opgraving te ondernemen vóór de aflevering van de bouwvergunning. Maar we hebben getracht nog te redden wat er te redden viel met de hulp en de goodwill van heel velen.

Volgens de architect van de firma Coussée-Bostoën zal de voorgevel van dit beschermde pand hersteld worden in de oorspronkelijke staat in eclectische stijl, in 1906 gebouwd naar het ontwerp van Huib Hoste. Toen droeg het huis nog de naam "*In den Gulden Blicck*". De ijzeren windwijzer waarin een vogel-vismotief werd verwerkt, verwijst naar de winkelnaam.

### Bibliografie

ANECA, S., en werkgroep straatnamen Roeselare, 2006. *Van Aardappelhoek – tot Zwingelaarsstraat*". Meer dan 650 straatnamen in Roeselare verklaard. Verantwoordelijk uitgever: Luc Martens, Burgemeester Roeselare. Druk Verduyn, Rumbeke

DE BRUYNE, M., 1991, *De Ooststraat te Roeselare vroeger en nu*. Uitgave: vzw. Ooststraat-Inkoopstad, Roeselare  
Druk & Lay-out: Concordia, Roeselare-Rumbeke.

VERPOEST, L., NOELS, B., DE HOUWER, V., JASPERS, P., CALLEBERT, A., 2002 *Atlas Fascikel 2. Hedendaagse architectuur in zuidelijk West-Vlaanderen* . Uitgave: Anno'02 vzw, Kortrijk.

MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP, Monumenten en Landschappen, 1999 *Bouwen door de eeuwen heen*. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur: Deel 17n 1. Provincie West-Vlaanderen. Arrondissement Roeselare. Kanton Roeselare. Uitgave Brepols – Turnhout

Dank aan Geert Hoornaert en Fernand Callebert voor het nalezen van de tekst.

Foto's Jozef Goderis:



Situering van het beschermd pand - Roeselare, Ooststraat, Callebert.



Concentratie 3: humeuze verkleuring onder bakstenen vloer.



Eén van de twee gemetselde waterputten.



Fragmenten van grote schalen.



Grijs ongeglazuurd aardewerk (reducerend gebakken) 12de-14de eeuw.



Lollepotten of hengselpotten of rokverwarmers oxyderend gebakken met ringeloor-versiering.